

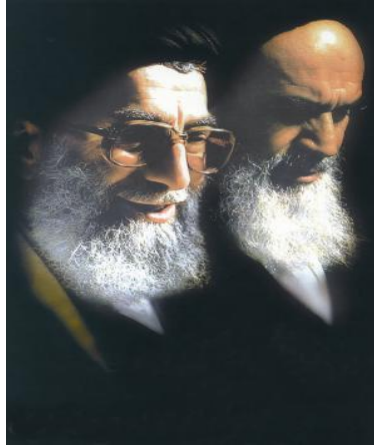
شورای عالی پژوهش و برنامه ریزی

دستورالعمل مدیریت دعاوی امداد امام (ره)

دیرخانه - آذرماه ۱۳۹۰

بسم الله الرحمن الرحيم

شناسنامه

عنوان نشریه:	دستورالعمل مدیریت دعاوی امداد امام (ره)
سند بالادستی:	آیین نامه‌ی جامع مدیریت منابع انسانی، سازمان‌دهی و مقررات اداری
کد سند آیین نامه:	(۶۰۰۲)
کد سند دستورالعمل:	(۷۰۳۱۱۰۱)
مدیر تولید:	محمود سالارکیا
کارشناس مسؤول:	مهدی اسماعیلی
کارشناسان:	احمد نظری - مرتضی ناصری مقدم
شورای تخصصی ذی ربط:	پژوهش، برنامه ریزی و خدمات مدیریت
تاریخ انتشار:	آذر ماه ۱۳۹۰
شماره نشریه:	۵۱۲۰۲۰-۱۵
تعداد صفحه:	۱۰
شمارگان:	۴۰۰
آدرس:	تهران - بزرگراه ارتش - سوهانک - مجتمع اداری فرهنگی ولایت - شورای عالی پژوهش و برنامه ریزی کمیته‌ی امداد امام خمینی (ره)
صندوق پستی:	۷۴۷۳-۱۹۳۹۵
تلفن:	کد پستی: ۱۹۵۵۸۴۷۸۸۱ مستقیم: ۰۲۱-۲۳۹۰۳۰۳۹ تلفکس: ۰۲۱-۲۲۴۸۱۵۴۹
پست الکترونیک:	www.emdad.ir Scrp@emdad.ir

فهرست مندرجات

شماره صفحه

عنوان

۱	مقدمه
۱	ماده‌ی ۱- مبانی قانونی و حقوقی
۱	ماده‌ی ۲- دامنه‌ی کاربرد (گستره‌ی فراگیری)
۲	ماده‌ی ۳- امور فوری و ضروری
۲	ماده‌ی ۴- اختیارات و مسئولیت‌ها
۳	ماده‌ی ۵- رایه‌ی لایحه‌ی دفاعیه
۳	ماده‌ی ۶- نحوه‌ی نظارت و پیگیری بر پرونده‌های قضایی
۳	ماده‌ی ۷- مدیریت دعاوی عمومی امداد
۳	ماده‌ی ۸- مدیریت دعاوی حقوقی امداد
۴	ماده‌ی ۹- مدیریت دعاوی مالی خرد
۴	ماده‌ی ۱۰- مدیریت دعاوی مالی متوسط
۴	ماده‌ی ۱۱- مدیریت دعاوی مالی کلان
۵	ماده‌ی ۱۲- مدیریت دعاوی غیرمالی
۵	ماده‌ی ۱۳- دعاوی کیفری
۵	ماده‌ی ۱۴- دعاوی مراجع شبه قضایی
۶	ماده‌ی ۱۵- دعاوی کارکنان (دیوان عدالت اداری)
۶	ماده‌ی ۱۶- دامنه‌ی شمول رایه‌ی خدمات معاضدت قضایی و فرآیند آن
۷	ماده‌ی ۱۷- نحوه‌ی استفاده از وکلای دادگستری
۹	ماده‌ی ۱۸- کمیسیون مشورتی و علمی
۹	ماده‌ی ۱۹- انطباق فرم‌ها با نرم افزار

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

من سمع رجلاً ینادی یا المسلمین فلم یجبه فلیس بمسلم

هر کس صدای برادر مسلمان خود را بشنود
که تقاضای کمک می کند و به او کمک نمی کند مسلمان نیست

حضرت رسول اکرم (ص)

(اصول کافی - جلد دوم - ص ۱۶۴)

مقدمه:

با توجه به ضرورت تصمیم‌گیری و وحدت رویه در طرح و دفاع از تمامی دعاوی به دلیل تعداد و اهمیت آنها، حضور فعال و موثر اداره کل امور حقوقی و املاک در راهبری تمامی دعاوی واحدهای سازمانی تابعه، احقاق نظام مند معاضدت قضایی از مددجویان با نظارت عالی‌هی اداره کل امور حقوقی و املاک و سیاست‌گذاری در طرح و نحوه‌ی دفاع از دعاوی، نحوه‌ی مدیریت و نظارت بر روند دعاوی امداد در سطوح دفتر مرکزی و ادارات کل استان‌ها در این دستورالعمل به شرح زیر ارائه می‌گردد.

ماده‌ی ۱- مبانی قانونی و حقوقی

الف) قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹

ب) قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری مصوب ۱۳۷۸

ج) قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب اصلاحی ۱۳۸۲

د) قانون اجرای احکام مدنی

ه) قانون مدنی

و) قانون مجازات اسلامی

ز) ماده‌ی ۱۴ (بند ۹) اساسنامه‌ی امداد.

ح) آیین‌نامه‌ی جامع مدیریت منابع انسانی، سازمان‌دهی و مقررات اداری

ماده‌ی ۲- دامنه‌ی کاربرد (گستره‌ی فراگیری)

گستره‌ی فراگیری این دستورالعمل به دلیل تنوع موضوعات مبتلابه، در بخش‌های مربوطه اشاره گردیده و به طور کلی دعاوی امداد در چهار حوزه زیر طبقه‌بندی و براساس ضوابط مقرر در این دستورالعمل مدیریت می‌شود:

- ۱- دعاوی عمومی امداد: شامل تمامی دعاوی حقوقی و کیفری (در تمامی مراجع قضایی) مطروحه از سوی امداد و یا به طرفیت آن می باشد.
- ۲- دعاوی مراجع شبه قضایی: شامل تمامی دعاوی مطروحه از سوی امداد و یا به طرفیت آن در مراجع شبه قضایی است.
- ۳- دعاوی کارکنان (دیوان عدالت اداری): شامل تمامی شکوایه‌هایی است که به طرفیت امداد به دیوان عدالت اداری تقدیم می شود.
- ۴- دعاوی معاضدت قضایی کارکنان و مددجویان.

ماده ۳- امور فوری و ضروری

- انجام ضوابط مقرر در این دستورالعمل نباید مانع انجام اقدامات فوری و ضروری که حفظ حقوق امداد وابسته به آنهاست گردد.
- ۱- در امور فوری و ضروری اقدام اولیه و اقدامات قضایی توسط اداره حقوقی، املاک و امور نمایندگان استان صورت گرفته و هم‌زمان مراتب به اداره کل امور حقوقی و املاک اعلام می گردد.
  - ۲- اقداماتی نظیر رفع نقص دادخواست، اعلام آدرس، نشر آگهی، پرداخت هزینه کارشناسی از مقررات این دستورالعمل مستثنی می باشند.

ماده ۴- اختیارات و مسؤلیت ها

- ۱- سرپرست امداد امام (ره) می تواند در هر زمان، به صورت کتبی نسبت به انصراف از طرح دعوا و یا استرداد دعوا (اعم از حقوقی و کیفری) دستورات لازم را صادر نمایند.

۲- اختیارات این ماده ناقض تکالیف قانونی اداره کل امور حقوقی و املاک از قبیل مقررات ماده‌ی ۶۰۶ قانون مجازات اسلامی، ماده‌ی ۱۹ قانون تخلفات اداری و ... نمی باشد.

ماده‌ی ۵- ارایه‌ی لایحه‌ی دفاعیه

ضروری است تمامی دفاعیات ادارات حقوقی، املاک و امور نمایندگان استان و اداره کل امور حقوقی و املاک در قالب لایحه به شعب دادگاه و مراجع قضایی ارایه گردد.

ماده‌ی ۶- نحوه‌ی نظارت و پیگیری بر پرونده‌های قضایی

۱- ادارات حقوقی، املاک و امور نمایندگان استان موظفند برای هر پرونده که نزد مراجع قضایی یا شبه قضایی مطرح است، وقتی به عنوان "وقت نظارت" قید نمایند.

۲- کارشناس موظف است در وقت نظارت، پرونده را ملاحظه نموده و چنانچه نتیجه‌ی موردنظر حاصل گردید اقدام لازم را معمول نماید و در صورت عدم حصول نتیجه، وقت نظارت مجددی با ذکر علت تجدید، تعیین نماید.

ماده‌ی ۷- مدیریت دعاوی عمومی امداد

مدیریت دعاوی عمومی امداد در دو حوزه‌ی طرح دعاوی عمومی و دفاع از دعاوی مطروحه از قبیل: مرحله بدوی، واخواهی، تجدیدنظرخواهی، فرجام خواهی، اعاده دادرسی، اعتراض ثالث اصلی و طاری، تقابل، ورود ثالث، جلب ثالث، اعمال ماده‌ی ۱۸ اصلاحی قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب، دادرسی، دادگاه کیفری صورت می پذیرد.

ماده‌ی ۸- مدیریت دعاوی حقوقی امداد

دعاوی حقوقی در دو قسمت دعاوی مالی و غیرمالی مطابق ضوابط زیرمدیریت قضایی می گردد.

الف (دعاوی مالی

دعاوی مالی امداد شامل سه بخش زیر می باشد :

۱- دعاوی خرد

۲- دعاوی متوسط

۳- دعاوی کلان

تبصره: هر ساله میزان ریالی دعاوی در هریک از دسته بندی های فوق توسط معاونت حقوقی و امور مجلس به استانها اعلام می گردد.

ماده ۹- مدیریت دعاوی مالی خرد

طرح و طی مراحل دادرسی، دعاوی مالی خرد توسط اداره حقوقی، املاک و امور نمایندگان استان با ارجاع و دستور مدیر کل استان صورت می گیرد.

ماده ۱۰- مدیریت دعاوی مالی متوسط

طرح و طی مراحل دادرسی دعاوی مالی متوسط پس از هماهنگی با اداره کل امور حقوقی و املاک و تأیید دادخواست تهیه شده، توسط اداره حقوقی، املاک و امور نمایندگان استان صورت می پذیرد.

ماده ۱۱- مدیریت دعاوی مالی کلان

طرح و طی مراحل دادرسی دعاوی مالی کلان، صرفاً با تصمیم معاون حقوقی و امور مجلس صورت می گیرد.

تبصره ۱: در مواردی که استان نیاز به اخذ مشاوره داشته باشد مراتب توسط اداره کل امور حقوقی و املاک انجام خواهد شد.

تبصره ۲: دفاع در این دعاوی صرفاً از سوی اداره کل امور حقوقی و املاک تمهید و سامان‌دهی می‌شود.

ب) دعاوی غیرمالی

ماده ۱۲ - مدیریت دعاوی غیرمالی

طرح دعاوی غیرمالی پس از بررسی و تأیید معاونت حقوقی و امور مجلس توسط ادارات حقوقی، املاک و امور نمایندگان استان‌ها میسر خواهد بود.

۱- اداره کل امور حقوقی و املاک به عنوان ناظر و مشاور در کلیه دعاوی مزبور دخالت می‌نماید.

۲- دفاع در دعاوی غیرمالی پس از تأیید لوایح دفاعیه در اداره کل امور حقوقی و املاک صورت می‌گیرد.

تبصره: عناوین دعاوی مالی و غیرمالی متعاقباً توسط اداره کل امور حقوقی و املاک مشخص می‌گردد.

ماده ۱۳ - دعاوی کیفری

طرح هر نوع دعاوی کیفری و یا دفاع از آن، پس از بررسی مدیر کل امور حقوقی و املاک و با تصمیم‌گیری معاون حقوقی و امور مجلس مقدور می‌باشد.

تبصره: در موارد فوری طرح دعوا و یا دفاع از آن توسط استان صورت گرفته و مراتب حداکثر ۲۴ ساعت بعد به اطلاع اداره کل امور حقوقی و املاک می‌رسد.

ماده ۱۴ - دعاوی مراجع شبه قضایی

طرح دعوا و یا دفاع از دعاوی در مراجع شبه قضایی، با اطلاع اداره کل امور حقوقی و املاک، توسط اداره حقوقی، املاک و امور نمایندگان استان انجام می‌گیرد. دعاوی مربوط به دفتر مرکزی توسط اداره کل امور حقوقی و املاک طرح و پی‌گیری می‌شود.

ماده ۱۵- دعاوی کارکنان (دیوان عدالت اداری)

۱- دفاع در دعاوی دیوان عدالت اداری صرفاً توسط اداره کل امور حقوقی و املاک به صورت متمرکز انجام می گیرد.

۲- به منظور نظام مند ساختن حل و فصل و ایجاد سازش بین امداد و کارکنانی که به دیوان عدالت اداری دادخواست تقدیم نموده اند، شورای سازش و حل اختلاف مستقر در ادارات کل با سه عضو شامل رییس و دو نفر مشاور تشکیل می گردد .

تبصره: استانها موظفند تمامی اطلاعات لازم در خصوص پرونده های دیوان عدالت اداری را به همراه مستندات مربوطه به اداره کل امور حقوقی و املاک ارسال نمایند.

ماده ۱۶- دامنه‌ی شمول ارایه‌ی خدمات معاضدت قضایی و فرآیند آن

دامنه‌ی شمول و عدم شمول خدمات معاضدت قضایی اداره کل امور حقوقی و املاک و ادارات حقوقی، املاک و امور نمایندگان استان عبارت است از :

- الف) مشاوره‌ی حقوقی پیرامون مسایل کیفری ، مدنی ، ثبتی ، بیمه و موارد مشابه .
- ب) طرح دعاوی حقوقی و کیفری به نمایندگی از اشخاص متقاضی معاضدت .
- ج) دفاع از دعاوی مطروحه علیه ایشان .

تبصره: معاضدت موضوع این ماده شامل موارد زیر نمی شود :

- الف) دعاوی ناشی از جرایم عمدی .
- ب) جرایم منافی عفت و اخلاق حسنه .
- ج) دعاوی اختلاس ، ارتشاء ، کلاهبرداری ، جعل و استفاده از سند مجعول ، ضرب و جرح ، خیانت در امانت ، سرقت حدی و تعزیری ، جرایم امنیتی و مواد مخدر.

۱- معاضدت قضایی (نماینده‌ی حقوقی در محاکم یا ارایه‌ی مشاوره‌های لازم) برای کارکنان امداد، مطابق قانون حمایت قضایی از کارکنان دولت و نیروهای مسلح و آیین‌نامه اجرایی آن در دفتر مرکزی با دستور مدیر کل امور حقوقی و املاک و در استان‌ها با دستور مدیر کل استان صورت می‌گیرد.

۲- معاضدت قضایی از مددجویان مورد حمایت برابر قانون استفاده‌ی بعضی از دستگاه‌ها از نماینده‌ی حقوقی در مراجع قضایی و معافیت بنیاد شهید و کمیته‌ی امداد امام خمینی (ره) از پرداخت هزینه دادرسی با الحاق بعدی، با دستور مدیر کل امور حقوقی و املاک یا مدیر کل استان‌ها صورت می‌گیرد.

۳- ادارات حقوقی، املاک و امور نمایندگان و اداره کل امور حقوقی و املاک می‌توانند با کانون و کلا و کانون مشاورین و وکلای قوه‌ی قضاییه در ارایه‌ی خدمات معاضدتی انعقاد قرارداد و یا توافق‌نامه نمایند.

ماده‌ی ۱۷- نحوه‌ی استفاده از وکلای دادگستری

۱- چنان‌چه اداره کل امور حقوقی و املاک نیاز به استفاده از تخصص وکلای خارج از امداد داشته باشد با هماهنگی معاونت حقوقی و امور مجلس اقدام می‌نماید.

۲- چنان‌چه به دلایلی ادارات حقوقی، املاک و امور نمایندگان استان نیاز به استفاده از خدمات وکلای خارج از امداد داشته باشند موظفند به شرح ذیل و با رعایت اولویت عمل نمایند:

الف) در ابتدای امر استفاده از ظرفیت وکلای تسخیری.

ب) در مرحله‌ی بعدی استفاده از وکلای معاضدتی.

ج) استفاده از وکلای نیکوکار که با امداد امام (ره) همکاری می‌نمایند.

د) بهره‌گیری از وکلای حرفه‌یی با هماهنگی و مجوز اداره کل امور حقوقی و املاک.

تبصره ۱: اداره کل امور حقوقی و املاک پس از انعکاس موضوع به معاونت حقوقی و امور مجلس و اخذ تأیید معاونت و تامین اعتبار لازم و کیل واجد صلاحیت را انتخاب و به استان متقاضی معرفی می نماید .

تبصره ۲: وکیل منتخب حق توکیل به غیر نداشته و اعطای حق صلح و سازش در دعوا منوط به تأیید سرپرست امداد امام (ره) می باشد .

ماده ۱۸- کمیسیون مشورتی و علمی

اداره کل امور حقوقی و املاک جهت مدیریت علمی دعاوی کلان (حقوقی و کیفری و ...) کمیسیون مشورتی شامل: ۵ عضو (حقوقدانان برجسته) برون سازمانی با پیشنهاد معاونت حقوقی و امور مجلس و تأیید سرپرست امداد امام (ره) تشکیل می دهد. موارد مورد نیاز حسب تشخیص معاون حقوقی و امور مجلس به این کمیسیون ارجاع و پس از اخذ نظرات کارشناسی کمیسیون، اتخاذ تصمیم می شود .

ماده ۱۹- انطباق فرم‌ها با نرم افزار

فرآیند اجرایی و فرم‌های مربوطه که متعاقباً توسط معاونت حقوقی و امور مجلس و با تأیید مرکز برنامه ریزی و فناوری اطلاعات ابلاغ می گردد تا زمان استقرار نرم افزار مورد عمل بوده و پس از آن مطابق رویه‌ها و فرم‌های مورد عمل در نرم افزار اقدام خواهد شد .

این دستور العمل در ۱۹ ماده و ۹ تبصره تنظیم گردیده و در تاریخ ۱۳۹۰/۹/۱۰ به تأیید سرپرست امداد امام (ره) رسیده و کلیه ضوابط و مقررات قبلی مرتبط با این دستور العمل کأن لم یکن تلقی گردیده و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراء می باشد.

امام علی علیه اسلام می فرماید :

به خدا قسم، داد ستدیده را از ظالم ستگر بستانم و مهار ستگر را بگیرم
و به آشخور حق وارد سازم، گرچه تایل نداشته باشد.

(نهج البلاغه، خطبه ۱۳۶، ص ۲۵۵).